

Bijlage bij brief motie Linthorst: overzicht van schoolkosten per kostensoort

Schoolkosten mbo-bol

Alle opgenomen gegevens zijn afkomstig uit de ITS Schoolkostenmonitor 2006-2007.

Schoolboeken

Tabel 1 – Gemiddelde boekenkosten naar sector en totaal

	gem.	Std. Dev.	1e kwartiel	mediaan	3e kwartiel
Economie & Handel	€ 335	€ 184	€ 200	€ 300	€ 450
Gezondheid & Verzorging	€ 269	€ 204	€ 133	€ 215	€ 350
Techniek & Milieu	€ 309	€ 172	€ 152	€ 300	€ 400
totaal mbo	€ 306	€ 190	€ 160	€ 273	€ 400

De gemiddelde kosten voor schoolboeken in het mbo-bol liggen op € 306, met een mediaan van € 273¹. Het eerste kwartiel² van de groep betaalt € 160 of minder aan boeken en het laatste kwartiel betaalt € 400 of meer. Er is dus sprake van grote differentiatie in de kosten. De sector Gezondheid & Verzorging betaald het minst aan schoolboeken, gemiddeld € 269. De sector Economie & Handel is qua schoolboeken het duurst met een gemiddelde prijs van € 335.

Atlansen, woordenboeken en rekenmachines

Tabel 2 – Gemiddelde kosten atlansen, woordenboeken en rekenmachines naar sector en totaal

	Gem.	std.dev	1e kwartiel	mediaan	3e kwartiel
Economie & Handel	€ 125	€ 246	€ 0	€ 0	€ 100
Gezondheid & Verzorging	€ 116	€ 266	€ 0	€ 0	€ 72
Techniek & Milieu	€ 70	€ 144	€ 0	€ 0	€ 100
totaal mbo	€ 109	€ 234	€ 0	€ 0	€ 100

59 procent van de onderzochte deelnemers geeft aan hiervoor geen kosten te hebben. Toch zijn de gemiddelde kosten € 109 voor de totale groep, met een mediaan van € 0. Het laatste kwartiel betaalt € 100 of meer. In deze kostenpost lopen de kosten dus zeer uiteen en is differentiatie groot. Opvallend is hierbij dat ouders met lagere inkomens gemiddeld hogere kosten opgeven dan ouders die meer verdienen. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat ouders met een hoger inkomen deze zaken al in huis hebben en dus niet speciaal voor hun schoolgaande kind aanschaffen. Belangrijk is hierbij op te merken dat het gaat om eenmalige kosten. Veel van de ouders maken deze kosten niet of hebben ze al een keer gemaakt.

Ict-bijdragen en andere ict-benodigdheden

Tabel 3 – Gemiddelde kosten ict en ict-benodigdheden naar sector en totaal

	Gem.	std.dev	1e kwartiel	mediaan	3e kwartiel
Economie & Handel	€ 249	€ 362	€ 10	€ 80	€ 300
Gezondheid & Verzorging	€ 129	€ 283	€ 0	€ 20	€ 100

¹ De mediaan verdeelt de responsgroep in twee gelijke delen van 50 procent respondenten. De mediaan is dan de middelste waarneming.

² Een kwartiel is een kwart van de totale groep respondenten. De groep respondenten kan in vier gelijke delen worden opgedeeld. Het eerste kwartiel betreft de eerste 25 procent van de responsgroep.

Techniek & Milieu	€ 177	€ 302	€ 0	€ 45	€ 195
totaal mbo	€ 191	€ 327	€ 0	€ 50	€ 200

32 procent van de ondervraagde mbo-ers geeft aan hiervoor geen kosten te hebben. De gemiddelde kosten zijn € 191 met een mediaan van € 50. Het eerste kwartiel betaalt niets en het hoogste kwartiel betaalt € 200 of meer. In de sector Economie & Handel zijn de ict-kosten het hoogst (gemiddeld € 249). Ouders met kinderen die een opleiding volgen in de sector Gezondheid & Verzorging zijn gemiddeld het goedkoopst uit. Ook hier geven ouders met de laagste inkomens de hoogste kosten op. Dezelfde redenering als hierboven gaat hier mogelijk op. Ook is de groep die geen kosten heeft groot.

Door ouders zelf aangeschafte leermiddelen en gereedschappen

Tabel 4 – Gemiddelde kosten door ouders zelf aangeschafte leermiddelen en gereedschappen naar sector en totaal

	Gem.	std.dev	1e kwartiel	mediaan	3e kwartiel
Economie & Handel	€ 76	€ 68	€ 40	€ 50	€ 100
Gezondheid & Verzorging	€ 75	€ 64	€ 40	€ 50	€ 100
Techniek & Milieu	€ 76	€ 74	€ 25	€ 50	€ 100
totaal mbo	€ 76	€ 68	€ 35	€ 50	€ 100

Onder deze kosten vallen onder meer de kosten voor schrijfmateriaal, schriften, mappen, agenda, gereedschappen en materialen. Gemiddeld zijn de ouders hieraan € 76 kwijt, met een mediaan van € 50. Het eerste kwartiel betaalt € 35 of minder en het laatste kwartiel betaalt € 100 of meer. Van deze kosten zijn de sector Economie & Handel op niveau 1-2 het hoogst met € 76 en voor Techniek & Milieu zijn de kosten gemiddeld het laagst met € 67.

Door de instelling in rekening gebrachte kosten

Tabel 5 – Gemiddelde door de school in rekening gebrachte kosten voor leermiddelen en gereedschappen naar sector en totaal

	Gem.	std.dev	1e kwartiel	mediaan	3e kwartiel
Economie & Handel	€ 91	€ 142	€ 1	€ 50	€ 100
Gezondheid & Verzorging	€ 108	€ 176	€ 12	€ 50	€ 100
Techniek & Milieu	€ 104	€ 117	€ 15	€ 63	€ 165
totaal mbo	€ 100	€ 149	€ 10	€ 50	€ 110

Gemiddeld betalen ouders aan de door de school in rekening gebrachte kosten voor leermiddelen en gereedschappen € 100 met een mediaan van € 50. Het eerste kwartiel betaalt € 10 en het laatste kwartiel betaalt € 110 of meer. Op niveau 3-4 van de sector Techniek&Milieu zijn de kosten gemiddeld het hoogste met € 107. De sector Economie & Handel is gemiddeld het goedkoopst.

Kosten voor extra schoolactiviteiten

Tabel 6 – Gemiddelde kosten voor extra schoolactiviteiten naar sectoren totaal

	Gem.	std.dev	1e kwartiel	mediaan	3e kwartiel
Economie & Handel	€ 149	€ 167	€ 25	€ 100	€ 225
Gezondheid & Verzorging	€ 110	€ 169	€ 0	€ 50	€ 125
Techniek & Milieu	€ 94	€ 145	€ 0	€ 50	€ 110
totaal mbo	€ 123	€ 164	€ 1	€ 50	€ 180

Dit zijn de kosten die worden gemaakt voor bijvoorbeeld excursies, museumbezoek, bedrijfsbezoeken etc. De gemiddelde kosten hiervoor zijn € 123 de mediaan is € 50, het eerste kwartiel betaalt € 1 of minder en het laatste kwartiel betaalt € 180 of meer. In de sector Economie & Handel zijn de kosten met gemiddeld € 149 het hoogst. De sector Techniek & Milieu heeft gemiddelde kosten van € 94 en is daarmee het goedkoopst.

(Vrijwillige) ouderbijdrage

Tabel 7 – Gemiddelde kosten vrijwillige ouderbijdrage naar sector en totaal

	Gem.	std.dev	1e kwartiel	mediaan	3e kwartiel
Economie & Handel	€ 58	€ 115	€ 0	€ 20	€ 79
Gezondheid & Verzorging	€ 52	€ 127	€ 0	€ 12	€ 60
Techniek & Milieu	€ 42	€ 65	€ 0	€ 0	€ 65
totaal mbo	€ 52	€ 110	€ 0	€ 10	€ 70

Ruim een kwart van de ouders/deelnemers betaalt geen vrijwillige bijdrage. De gemiddelde vrijwillige bijdrage is € 52, met een mediaan van € 10. Het eerste kwartiel betaalt niets en het laatste kwartiel betaalt € 70 of meer. In de sector Economie & Handel zijn de gemiddelde kosten het hoogste met € 58 en de sectie Techniek & Milieu is het goedkoopst met € 42. 3 procent van de ouders krijgt een korting of vrijstelling van de ouderbijdrage. Uit de gegevens blijkt dat ouders met een lager inkomen hogere kosten opgeven, hiervoor is geen verklaring gevonden.

Reisgedrag mbo-ers

Tabel 9: spreiding studenten over de verschillende afstandsklassen in procenten (afstands klassen is vastgesteld op basis van woonlocatie en schoollocatie, alleen BOL-studenten Bij de gegevens over ROC West-Brabant incl. BBL-studenten)

Afstandklasse	Mediacollege en Soma college	ROC West-Brabant	Da Vinci	Onderzoek Studentenkart 2005 (18-jarigen)	Schoolkostenmonitor
minder dan 1 km	5%	2%	3%	3%	5 km of minder: 17%
1 t/m 3 km	2%	8%	25%	10%	
3 t/m 5 km	4%	7%	17%	13%	
5 t/m 10 km	10%	9%	18%	17%	6-15 km: 33%
10 t/m 15 km	5%	17%	18%	13%	
15 t/m 20 km	8%	15%	6%	12%	16-30 km: 30%
20 t/m 30 km	22%	17%	7%	14%	
30 t/m 50 km	24%	10%	4%	12%	31-50 km: 14%
50 t/m 80 km	13%	8%	1%	4%	51 km of meer: 6%
meer dan 80 km	8%	10%	0,5%	2%	

In deze tabel wordt een overzicht gegeven van de afstanden die leerlingen van twee vakinstellingen afleggen, een regionale roc en een meer stedelijk gericht roc. Daarnaast staan de reisafstanden van 18 jarige bol-deelnemers met ov-studentenkart uit het onderzoek van 2005. Tenslotte de gegevens uit de schoolkostenmonitor.

De Schoolkostenmonitor leert dat ruim 70% van de mbo'ers met het openbaar vervoer naar de opleiding reist. Circa 33% gaat met de fiets en 20% gebruikt een auto of een brommer (de

gegevens tellen op tot meer dan 100 procent, omdat mbo-ers vaak gebruik maken van diverse vormen van vervoer). Circa 17% reist minder dan 5 kilometer en 33% reist 6 tot 15 kilometer. Van de groep die meer reist dan 15 kilometer, reist 30% 16 – 30 kilometer en 20% reist meer dan 30 kilometer.

Bij nadere analyse van het reizigersonderzoek ov-studentenkaart 2005 blijkt volgens eigen opgave van minderjarige mbo'ers het volgende:

Tabel 10 – Reisafstanden van 18-jarige deelnemers in de bol volgens het reizigersonderzoek 2005

afstandklasse	personen	woon-schoolkms per student per jaar	totale woon-schoolkms 18jr MBO per jaar in 1000 km
minder dan 1 km	1.487	2.724	4.051
1 t/m 3 km	5.501	390	2.145
3 t/m 5 km	5.472	1.420	7.769
5 t/m 10 km	10.026	2.133	21.386
10 t/m 15 km	8.732	2.652	23.156
15 t/m 20 km	6.805	3.933	26.768
20 t/m 30 km	9.885	6.378	63.046
30 t/m 50 km	7.362	9.422	69.365
50 t/m 80 km	2.135	13.980	29.846
meer dan 80 km	739	12.757	9.425
totaal	58.145		256.956

Schoolkosten voortgezet onderwijs

De gegevens van de schoolkosten zijn afkomstig uit de ITS Schoolkostenmonitor 2006-2007, met als uitzondering de gegevens voor schoolboeken.

Schoolboeken

Voor de schoolboeken in het voortgezet onderwijs wordt een bedrag van € 316 berekend. Dit bedrag is tot stand gekomen met gegevens van de Stichting Leerplan Ontwikkeling (SLO/NICL) over boekenpakketten in het voortgezet onderwijs. Deze gegevens zijn getoetst aan de gegevens uit de praktijk van één van de grootste distributeurs van schoolboeken. Het verschil tussen de berekening van SLO/NICL (€ 300 op basis van gegevens van 2005) en de toets van bedoelde distributeur (€ 304 op basis van gegevens van 2006) was slechts marginaal, waarmee naar mijn oordeel aangetoond is dat de berekening de toets der kritiek kan doorstaan. Het gemiddelde bedrag per leerling is daarna, op prijspeil 2007, vastgesteld op € 308 per leerling. Daarnaast is er nog prijscompensatie voor de invoering van gratis schoolboeken door middel van een eenmalige boekentoeelage per 1 augustus 2008 geweest, waardoor een bedrag van € 316 gemiddeld per leerling is vastgesteld. De gegevens die de Schoolkostenmonitor heeft opgeleverd over schoolboeken in het voortgezet onderwijs laten zien dat er sprake is van een grote spreiding in de kosten. In het praktijkonderwijs zijn de kosten voor schoolboeken lager dan voor een leerling in bijvoorbeeld havo 4.

Atlassen, woordenboeken en rekenmachines

Tabel 11 – Gemiddelde kosten atlanten, woordenboeken en rekenmachines naar schooltype en totaal.

	Gem.	std.dev	1e kwartiel	mediaan	3e kwartiel
brugklas	€ 57	€ 97	€ 0	€ 0	€ 90
pro	€ 128	€ 182	€ 0	€ 50	€ 205
vmbo-b	€ 59	€ 114	€ 0	€ 0	€ 75
vmbo-t	€ 62	€ 118	€ 0	€ 0	€ 85
havo	€ 68	€ 105	€ 0	€ 0	€ 110
vwo	€ 64	€ 106	€ 0	€ 0	€ 100
totaal vo	€ 64	€ 111	€ 0	€ 0	€ 100

De gemiddelde kosten voor atlanten, woordenboeken en rekenmachines zijn over alle schooltypen heen € 64 en de mediaan ligt op € 0. Dit is te verklaren doordat 45 procent van de ouders aangeeft deze kosten al eerder te hebben gemaakt of niet heeft gemaakt. Het eerste kwart van de responsgroep betaalt € 0, het laatste kwart € 100 of meer. Opvallend is dat de ouders die minder verdienen dan € 1.400 netto per maand de hoogste kosten opgeven.

Ict-bijdragen en andere ict-benodigdheden

Tabel 12 – Gemiddelde kosten ict en ict-benodigdheden naar schooltype en totaal.

	Gem.	std.dev	1 ^e kwartiel	mediaan	3e kwartiel
brugklas	€ 59	€ 145	€ 0	€ 0	€ 40
pro	€ 143	€ 203	€ 0	€ 70	€ 225
vmbo-b	€ 91	€ 181	€ 0	€ 30	€ 75
vmbo-t	€ 48	€ 131	€ 0	€ 0	€ 25
havo	€ 41	€ 115	€ 0	€ 0	€ 30
vwo	€ 39	€ 148	€ 0	€ 0	€ 19
totaal vo	€ 60	€ 152	€ 0	€ 0	€ 40

Gemiddeld betalen de ouders aan ict en ict-bijdragen € 61. De mediaan ligt op € 0 en het eerste kwart van de respondenten heeft aangegeven niet aan deze kosten kwijt te zijn. Ruim 60 procent van de ouders heeft aangegeven niets aan ict te betalen. Ongeveer 4 procent van de respondenten zit boven de € 500 en hoger, het gaat dan waarschijnlijk om kosten voor de aanschaf van een computer of laptop. In het laatste kwartiel, lopen mede hierdoor de kosten zeer uiteen en is de spreiding erg groot. Ouders die het minst verdienen geven hogere kosten op dan ouders die meer verdienen. Een mogelijke verklaring zou kunnen zijn dat in gezinnen met meer inkomen er al ict-voorzieningen in huis zijn.

Door ouders zelf aangeschafte leermiddelen en gereedschappen

Tabel 13 – Gemiddelde kosten door ouders zelf aangeschafte leermiddelen en gereedschappen naar schooltype en totaal

	Gem.	std.dev	1e kwartiel	mediaan	3e kwartiel
brugklas	€ 99	€ 62	€ 50	€ 80	€ 125
pro	€ 103	€ 72	€ 50	€ 90	€ 150
vmbo-b	€ 89	€ 61	€ 50	€ 75	€ 115

vmbo-t	€ 84	€ 61	€ 50	€ 75	€ 100
havo	€ 91	€ 58	€ 50	€ 75	€ 120
vwo	€ 88	€ 70	€ 50	€ 70	€ 100
totaal vo	€ 91	€ 63	€ 50	€ 75	€ 110

De gemiddelde kosten voor ouders voor deze kostenpost is € 91, de mediaan ligt op €75, het eerste kwart van de respondenten betaalt € 50 of minder en het laatste kwart betaalt meer dan € 110. Wederom geven ouders die minder verdienen hogere kosten op voor deze materialen.

Door de instelling in rekening gebrachte kosten

Tabel 14 – Gemiddelde door de school in rekening gebrachte kosten voor leermiddelen en gereedschappen naar schooltype en totaal

	Gem.	std.dev	1e kwartiel	mediaan	3e kwartiel
brugklas	€ 58	€ 61	€ 10	€ 40	€ 90
Pro	€ 86	€ 108	€ 15	€ 50	€ 100
vmbo-b	€ 81	€ 78	€ 20	€ 77	€ 100
vmbo-t	€ 55	€ 74	€ 14	€ 33	€ 75
havo	€ 54	€ 62	€ 14	€ 40	€ 75
Vwo	€ 47	€ 54	€ 10	€ 30	€ 69
totaal vo	€ 61	€ 69	€ 12	€ 45	€ 90

Onder deze kostensoort vallen onder meer de kosten voor bijvoorbeeld een veiligheidsbril, timmergereedschap etc. Gemiddeld betalen ouders € 61 aan deze kosten. De mediaan ligt op € 45, het eerst kwart betaalt € 12 en het laatste kwart van de respondenten betaalt € 90 of meer. In het praktijkonderwijs en vmbo-b betalen ouders het meeste aan de materialen, in deze onderwijssoorten wordt ook het meest gewerkt met gereedschappen e.d. Wederom zijn het de ouders die het minst verdienen die de hoogste kosten opvoeren.

Kosten voor extra schoolactiviteiten

Tabel 15 – Gemiddelde kosten extra schoolactiviteiten naar schooltype en totaal

	Gem.	std.dev	1e kwartiel	mediaan	3e kwartiel
brugklas	€ 90	€ 100	€ 30	€ 60	€ 110
pro	€ 104	€ 120	€ 45	€ 75	€ 125
vmbo-b	€ 113	€ 103	€ 45	€ 75	€ 150
vmbo-t	€ 157	€ 129	€ 50	€ 150	€ 225
havo	€ 172	€ 157	€ 50	€ 115	€ 300
vwo	€ 238	€ 225	€ 50	€ 165	€ 350
totaal vo	€ 149	€ 158	€ 43	€ 90	€ 200

De gemiddelde kosten voor de extra schoolactiviteiten (schoolreisjes en excursies) zijn € 149 de mediaan ligt op € 90 en een kwart van de ouders geeft € 43 of minder uit en een kwart geeft € 200 of meer uit. In het vwo zijn de kosten het hoogst, met name in de bovenbouw de mogelijke verklaring hiervoor zijn de buitenlandreizen van deze leerlingen. Over het algemeen zijn de kosten in de onderbouw een stuk lager dan in de bovenbouw. In dit geval hebben ouders met een lager inkomen ook

minder kosten opgevoerd, dit kan komen doordat de ouders deze activiteiten niet betalen. De kosten voor de extra schoolactiviteiten zijn de afgelopen jaren flink toegenomen.

(Vrijwillige) ouderbijdrage

Tabel 16 – Gemiddelde kosten vrijwillige ouderbijdrage naar schooltype en totaal

	Gem.	std.dev	1e kwartiel	mediaan	3e kwartiel
brugklas	€ 59	€ 67	€ 16	€ 45	€ 77
pro	€ 65	€ 76	€ 18	€ 45	€ 60
vmbo-b	€ 45	€ 53	€ 0	€ 35	€ 60
vmbo-t	€ 61	€ 66	€ 23	€ 50	€ 75
havo	€ 58	€ 69	€ 18	€ 46	€ 75
vwo	€ 71	€ 94	€ 20	€ 50	€ 83
totaal vo	€ 59	€ 72	€ 16	€ 45	€ 75

12 procent van de ouders heeft aan de onderzoekers aangegeven de ouderbijdrage niet te betalen. De gemiddelde bijdrage is € 59, de mediaan ligt op € 45 en het eerste kwart betaalt € 16 of minder en laatste kwart betaalt € 75 of meer.

Opvallend is juist de kosten voor de vrijwillige ouderbijdrage de afgelopen jaren flink zijn gedaald. Een aannemelijke verklaring hiervoor is dat de kosten voor excursies e.d. apart in rekening worden gebracht bij de ouders en niet meer via de (vrijwillige) bijdrage worden geïnd.

Reisgedrag vo

Tabel 17 – Gemiddelde reisafstand van huis naar school (enkele reis), aantallen (ongewogen) en percentages (gewogen)

Reisafstanden	N	%
5 km of minder	1.276	54
6-15 km	1.064	38
16-30 km	259	6
31-50 km	102	1
51 km of meer	66	1

88 procent van de leerlingen gaat meestal op de fiets naar school en heeft dus geen kosten. 15 procent van de leerlingen reist regelmatig met het openbaar vervoer naar de school. De leerlingen die het verst reizen (100 km of meer) gaan vooral naar openbare scholen en scholen met een samenwerkingsverband.